24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6468 — 17 ԱՊՐԻԼ 1907 — ԱԻԱԳ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 17 ԲԷՊԻ-ԻԻԼ-ԷՎՎԷԼ 1325 — 30 AVRIL 1907 — 24me année № 6468

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրս.
ԴԱՒԱՌԵՐՈՒՄ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՄ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրֆ.
ԹԵՐԹԱՑԱՆԻ ԾԱԽԵՍԸ ՄԵԿ ՎԻՄԱՑ
20 հատ 1 դրուշոց փող
1 մեծ. ի հատուով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درعبه ده غلطه · اره ولك غزته سی اداره خانه سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՕՍՄ. ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒԻ ԲՆԱԿԱՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՆԱԽՈՆԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

Նախորդ յօդուածիս մէջ յիշուած ինը կարգ նախնական նիւթերը ինքնին միայնակ բաւական են որ և է երկրի մնտեսական կացութիւնը բաղձացեալ վիճակի մը վերածելու, երբ բնակիչները գիտնան զանոնք ճաշակել ու չանագործել պէտք եղած կերպով, օգուտելով գիւղատնտեսական գիտութեան սորվեցուցած արդի մէթոտներէն։ Բայց օսմ. երկիրները միայն բուսական այդ հարստութիւններով չէ որ օժտուած են բնութենէն, այլեւ կենդանական ու հանքային ճոխ տարեր քներով, որոնց առաջինը ընդունակ է ևս քան զևս զարգանալու և բազմապատկուելու, ցորչափ մարդիկ փոյթ ունենան զանոնք աճեցնել։ Իսկ երկրորդը (հանքային) թէեւ մարդկային կարողութենէն վեր է շատցնել կամ գոյացնել, բայց արդէն բնութեան կարգադրութեամբ այնքան առատ են երկրին արգանդին մէջ, որ մարդոց ուրիշ բան չմնար ընել, բայց եթէ զանոնք դուրս հանել որչափ կարելի է շատ և առանց մեծ ծախքի։ Այդ արատանութիւնը մինչեւ մէկ աստիճան տեղծագործութիւն ըսել է, որովհետեւ առանց մարդկային աշխատութեան անհնար է որ հանքային հարստութիւնները իրենց յատուկ տեսակներուն հանգստավայրերէն դուրս գան ու մարդոց օգտակար ըլլալու վիճակի մէջ դրուին։

Խօսինք նախ օսմանեան երկիրներու կենդանական հարստութեան վրայ։

Երկրագնդի վրայ շատ քիչ աշխարհներ այնքան ընդունակ ու ատակ են կենդանաբուծութեան, որքան Կայսերական նահանգները, որովհետեւ աւելի քան 30 միլիոն հէքթար մարգագետիններ կան որոնք տրամադրելի են կենդանաբուծութեան համար, այնպէս որ արուեստական մարգագետիններ պատրաստելու պէտք չկայ բնաւ, քանի որ բնականները լիուլի կը բաւեն բոլոր պէտքերուն։

Յիշենք հիմա կենդանեաց տեսակները։

1. Եղջիւրաւոր կենդանիներէն աւելի քան 3½ միլիոն կը գտնուին արդէն և եթէ տեղացիները հոգածու ըլլան այս ճիւղին, իբր 3½ միլիոն ալ կրնան կերակրուիլ արդի արօտավայրերուն վրայ, առանց արուեստական մարգագետիններու պատրաստութեան։ Եւ երբ անգամ մը մտքերնիս բերենք թէ մսի պահանջքը որքա՛ն շատ է և հետզհետէ ալ կը շատնայ աշխարհի ամէն կողմը, այն ատեն դիւրաւ կը հասկնանք թէ կենդանաբուծութիւնը ինչ հրաշալի ապրիւր է հարստութեան։ Հետեւապէս հարկ չկայ մի առ մի յիշել այն ամէն արդիւնքներն ու օգուտները որ կը ծագին եղջիւրաւոր կենդանիներէն, թէ՛ իրենց երկրագործական աշխատութեանց մէջ ունեցած բաժինովը, թէ՛ իրենց փոխադրութեան միջոց կատարած ծառայութիւններովը և թէ մանաւանդ իրենց միսերով ու մորթերով։

2. Ոչխար ու այծ.— Ասոնք չա՛տ աւելի են և դեռ կրնան ըլլալ՝ քան եղջիւրաւոր կենդանիները։ Բոլոր աշխարհի մէջ խիստ քիչ տեղ կայ գրվրոնի ոչխարին նման պատուական միս կամ էնկիւրիի այծին նման փափուկ մազ ունեցող կենդանի։ Ոչ նուազ յարգի են նաեւ գարամանի կոչուած դմակաւոր ոչխարները, ինչպէս և արաբական այծերը, որոնք առանց եղջիւրի են. հասակով բարձր, մազերնին ու ականջնին երկայն, և օրական մինչեւ 4 օխա կաթ կուտան։ Օսմանեան բոլոր նահանգներուն մէջ իբր 70 միլիոն ոչխար ու այծ կը գտնուի արդէն և դատելով գտնուած արտատեղիներու բնդարձակ տարածութենէն՝ դէթ ատոր եռապատիկն ալ կրնայ սնուցուիլ, եթէ տեղացիները յատուկ ուշադրութիւն դարձնէ հարստութեան այս արդիւնաբեր ճիւղին։

3. Ձի, ջորի, էշ.— 1½ միլիոնէ աւելի են, և դեռ քանի մը պատիկ ալ կրնան շատնալ։ Թուրքիոյ երկրագործ դասակարգը, սակայն, աւելի եղջիւրաւոր կենդանիներու կարեւորութիւն կուտայ, զոր կը փափագի ունենալ քան ձիու, որուն դաշտային աշխատութեանց մէջ գործածութեան եղանակը այնքան չդիտեր որքան եղին ծառայութեան եղանակներուն հմուտ ու ընտել է։ Այսու հանդերձ արաբական նժոյգները տիեզերահռչակ են, և մեծ արժէք ունին։

4. Ուղտ.— Աշխարհանօթ անուն մը ունին ուղտերը իբրեւ անապատի նաւեր։ Օսմանեան երկիրներէն Արաբիա, Ափրիկեան Տրիպոլիս, Պաղտատ, Պասրա և Սուրիոյ կուսակալութիւնները անուանաբաւալ տարածութեամբ տափաստաններ կամ աւազուտ անապատներ պարունակելնուն համար, իբրեւ փոխադրութեան միջոց՝ ուղտ կը գործածեն, որոնց թիւը 3 միլիոնէն պակաս չէ։ Ասոնց մէջ տեսակներ կան որ խիստ արագավազ ըլլալով՝ թղթատարական և փոխադրութեանց կը գործածուին չատ յաջող կերպով, ինչպէս այս վերջերս նոր կազմակերպութիւն մը տրուեցաւ Պաղտատի ու Դամասկոսի միջեւ բանող ուղտավար թղթատարութեան, որ յարմարագոյն միջոցն է Սուրիոյ ու Միջագետաց լայնաբաւալ անապատներու մէջ կատարելիք փոխադրութեանց։

5. Մեղուաբուծութիւն.— Բնութեան հրաշակերտներէն եղող մեղրատու մեղուին համար Թուրքիա սքանչելի բնակավայր մըն է։ Թէպէտ չաքարի ընդհանրացումէն ի վեր մեղրին՝ և մեղրամոմի տարբեր բիւրաւոր նիւթերով վառելի մոմերու հնարուելէն ի վեր՝ մեղրամոմին կարեւորութիւնը և պէտքը հին ժամանակներու չափ զգալի ու անհրաժեշտ չէ, բայց և այնպէս գրեթէ նահանգ չկայ թէ՛ Եւրոպական և թէ՛ Ասիական Թուրքիոյ մէջ ուր մեղուաբուծութեամբ պարապողներ չգտնուին, որ մեծ աշխատութիւն ալ չպահանջեր, մինչ դիւրավաստակ հարստութիւն մը կը ձգէ։ Իսկ մեղրամոմը թէեւ այլ եւս վառելի մոմ ըլլալու համար չէ որ այնքան կը ծառայէ, բայց իր գանազան գործածութեանց համար դեռ կը պահէ իր կարեւորութիւնը իբրեւ խիստ փնտռուած ու յարգի նիւթ վաճառականութեան մէջ։

6. Շերամաբուծութիւնը.— Հարկ կայ խօսիլ բնութեան այդ միւս հրաշակերտին՝ շերամին վրայ, որ կուտայ այնքան թանկագին մետաքսը, որուն խնդրանքին չափ ու սահման չկայ տիեզերքի ամէն կողմը։ Արդ, Օսմանեան երկիրները գերազանցապէս կը մրցին աշխարհի այն ամէն մասերուն հետ որ շերամաբուծութիւն ունին ու իրենց բնական նպաստաւորեալ դիրքով ոչ մէկէն վար կը մնան։ Մանաւանդ այն օրէն ի վեր որ Կայս. կառավարութեան բարեդէպ կարգադրութեամբը՝ Բասթէօրեան դրութիւնը կիրարկութեան դրուած է շերամաբուծութեան մէջ, մեծ թռիչ առած է հարստութեան այս բարգաւաճ հիւղը, այնպէս որ Օսմանեան հունտերն են որ կը տիրեն այժմ կովկասի, Պարսկաստանի և Թուրքէստանի կողմերը։

Բայց մինչեւ ցարդ եղած արդիւնքներէն դեռ շատ աւելին կրնայ առաջ գալ Կայս. նահանգներուն մէջ, եթէ տեղացիները աւելի հոգ տանին շերամաբուծութեան շահուէտ ճիւղը մշակելու։

7. Որսորդութիւն եւ ձկնորսութիւն.— Չենք ուզեր խօսիլ ցամաքային, ծովային և օդային այն անհամար կենդանիներուն վրայ՝ որոնք առարկայ կը կազմեն որսորդութեան և ձկնորսութեան ընդհանրապէս։ Կը բաւականանք ըսել որ ո՛չ ասոնց տեսակը կը պակսի և ո՛չ թիւը, բաւական է որ ժամանակին որսացուին. անհուն նիւթ են հարստութեան և կը ծառայեն թէ՛ ներքին սպառման և թէ՛ արտաքին վաճառականութեան։ Յիշենք մասնաւորապէս մուշտակ տուողները ու սպունգ արտադրողները, որոնք մեծ շահեր կը ձգեն։

Դալով հանքային հարստութեան՝ բաւականանք ըսելով թէ Թուրքիոյ հողը իր հարուստ ծոցին մէջ կը պարունակէ գրեթէ ամէն տեսակ հանք, ոսկի, արծաթ, պղինձ, կապար, քրոմ, ծարիր, դանիկ, երկաթ, պղտասիտ, ասֆալթ, ծովափրիւռ, աղ. Նաեւ հանքածուխ, որ միայն Էրէյլիէն տարին կ'արտադրուի աւելի քան կէս միլիոն թոնս և երթալով կ'աւելնայ անոր արտահանումը։

Մ. ԵՆՈՓԱՆԵԱՆ

ԶՈՒԱՐԹ ԼՕԹԵՐ

ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ

Զեմ գիտեր դուք ալ ինձի՞ պէս էք։
Բայց ես ատա՛նկ եմ։

Կնոջ մը գեղեցկութիւնը, հրապոյրը, զարգացումին ասիճանը, շնչութեան վիճակը և կամ ճաշակը հաճելու համար անձինն առաջ անոր... կոչիկներուն կը նայիմ։

Կնոջ մը կոչիկները ինձի համար աւելի պերճախօս են քան անոր աչքերը, յօնքերը, բերանը, և tout le reste։

«Բարեկամը գլխուդ կը նայի, իսկ թշնամին՝ ոտքիդ» կ'ըսէ առածը։

Կնոջ թշնամին չեմ. բայց կնոջ մը ոտքը ինձի համար ամէնէն ամփոփ բովանդակութիւնն է անոր տիրուհիին։

Փոխանակ երկար բարակ աչքէ անցընելու կին մը, կը բաւէ ինձի անգամ մը անոր կոշիկներուն նայիլ, և այդ կոշիկները ինձի կը պատմեն թէ այդ կինը աղուո՞ր է թէ տգեղ, չի՞ք թէ տձեւ, սրամի՞տ թէ տափակ, պարկե՞շտ թէ անպարկեշտ։

Կօշիկներու հոգեբանութիւնը անուանեմ պիտի ես այս բանը, եթէ պարոն հոգեբանները ներեն այս յանդգնութիւնս։

Վարժուհիին կոշիկը տարբեր է, և առաջին ակնարկով յայտնի կ'ըլլայ։

Բանաստեղծուհիին կոշիկը մանաւոր cachet մը ունի, որ կը յայտնէ անմիջապէս ինքզինքը։

Պարկեշտ կնոջ կոշիկը կ'ըսէ անմիջապէս ինձի.

—Աւելո՛ղդ է, պարապ տեղը մի՛ յոգնիր։

Մահելու տրամադիր եղող կնոջ կոշիկն ալ տրամադրութեան պէս բան մը կը փսփսայ կարծես կամացուկ մը։

Մարապետին կոշիկը... ո՞վ չի գուշակեր զայն։

Հարուստ զօգօրին կոշիկը վայրկենապէս կը պատասխանէ իրեն նայողին.

—Եթէ չա՛տ փարա ունիս, հանէ՛ւս եկո՛ւ։

Աղքատիկ ու քիչով գոհացող հորիզոնականութիւնն կոշիկը կարծես կը դրուցէ.

—Դո՛ւն գիտես։

Կնոջ մը միայն կոշիկին նայելով, անմիջապէս կրնամ ըսել ձեզի.

—Սա՛ կինը աղուոր է, սա՛ կինը տգեղ է, սա՛ կինը գեղեցիկ չէ՝ բայց հաճելի է, սա՛ կինը աղնուական է, սա՛ կինը իր ամուսինը շատ կը սիրէ կոր, սա՛ կինը կծծի է, սա՛ կինը գռեհիկ է...և այլն։

«Բէսէ՛ ինձի որո՛ւն հետ կը տեսնուիս, ըսեմ քեզի ի՞նչ տեսակ մարդ ես»—կ'ըսէ առած մը։

Այս առածը փոխելով՝ պիտի ըսուցեմ իմ կարգիս.

—Տիկի՛ն, ցուցուցէ՛ք ինձի ոտքերնիդ և պիտի ըսեմ ձեզի թէ ի՞նչ տեսակ կին էք։

(Փափաքողները կրնան դիմել հացէիս։)

ԿԱՎԱՌՈՇ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ(*)
ՍԻՆԱՆԵԱՆ ԷՖ.Ի ԿԱՐԾԻՔԻՆ

Փետրուար 25ին Բերա Իւնիոն Ծրանաւէրի սրահին մէջ մեր տուած նուագահանդէսին յաջողութիւնը դժբախտաբար սրտնեղութիւն պատճառած կ'երեւի ոմանց, որոնք ասկէց առաջ կարգ մը քօղարկուած անպատասխ հրատարակութիւններով ջանացին ստուեր ածել մեր յաջողութեան վրայ։ Մեզ համար կարեւորութենէ զուրկ էին բնականաբար այդ գրքոյկները որոնց մէջ արուեստին հմտութենէն ու անկեղծութենէն նշոյլն իսկ չկար։

Սակայն խնդիրը կը փոխուի երբ «դաշնակահար ու ջութակահար» Յարութիւն էֆ. Սինանեան, մեր արուեստակիցն ու մեր բարեկամը,—ինչպէս ինքզինքը կ'անուանէ,—ասպարէզ կ'իջնայ այս անգամ և իր իսկ ստորագրութեամբ քննադատական մը կը հրատարակէ, ուր սակայն կը ցաւինք ըսելու որ բացորոշ ի յայտ կուգայ այն ոգի՛ն... ուրկէ ներշնչուած էին նախորդ հրատարակութիւնք։ Հետեւապէս այսպիսի պայմաններու մէջ կատարուած քննադատութիւն մը դժբախտաբար տեղի կուտայ կարծելու թէ աւելի նպատակ կայ անուանարկելու արուեստակից մը, և քննադատին անձը փառաբանելու։

Թողնենք այժմ թէ ի՞նչ փաստեր կը գործածէ մեր պատուական արուեստակիցը, զմեզ նսեմացնելու համար։

Ա.—Մեր կարողութեան բուն ստուգանը պէտք չունինք երբէք Սինանեան էֆ.է և իր համախոհներէն հաստատելու, զի անոնցմէ շատ աւելի կարող և ձեռնհաս արուեստագէտներ և երաժշտական ակումբներու պետեր, զանազան ժամանակներու մէջ և տարբեր առիթներու տակ իրենց գնահատումը յայտնած և գոված են մեր յարատեւ ու անխոնջ «մեթոտ» աշխատութիւնը զոր ըմբռնած ենք, իբր թեկադրութիւն մը մեզ դէպի յառաջդիմութիւն, և ո՞վ է այն որ առանց աշխատելու, առանց յարատեւելու, յաջողութիւն գտած ըլլայ երբեք։ Ո՞ր վնասն է այդ ինքնածին կարողութիւնը պարգեւողը։ Արուեստը միթէ կարելի՞ է յանկարծակոմն ու հմայական ներարկումով մը զարգացման զէնիթին հասցնել։ Միթէ Իլաի, Սարասատ, Թոմսոն, Վէտաի, Վակներ, Պիզէ, Աէվէրկ, որոնք աշխարհահռչակ երաժիշտներ եղած են, կարելի՞ է իրենց հետ միասին լոյս աշխարհ բերած ըլլան այն զարմանալի գեղարուեստական հանճարը, որոնց վրայ արդարեւ հիացած է համայն աշխարհ։ Թերեւս մեր քննադատը (!) Սինանեան էֆ. ամէն ինչ իր սահմանափակ վիճակին մէջ կ'ըմբռնէ և կը կարծէ թէ աշխատութեան պարգեւը ապարդիւն բան մըն է. անոր հաւատացողները անմիտներ են, և նոյն այդ աշխատութիւնով յառաջդիմութեան ապարէզ մը ընդարձակողները յաւիտենական անկարողութեան մը մատնուած են։

Բ.—Զարմանալի բան. մենութիւնը թէ խանդավառ և տաղտկացուցիչ կանգնէ որ կ'օգնէ յառաջդիմասէրին ձգտումներուն։ Պատասխանը ստուգիւ չատ պարզ է։ Ինքնամիտի կեանքի մը մէջ աշխատողին փափաքները շատ աւելի իրականացած են քան խաժամուժ ամբոխի մը մէջ։ Արդեօք Բերայէն դուրս բնակող մէկը զրկուած կ'ըլլա՞յ իր արուեստին վերաբերութիւն ունեցող այն առիթէն որմէ կրնայ օգտուիլ։ Ի՞նչ տարբերութիւն կայ երբ մէկը Բանկալթիէն քսան վայրկեանէն Բէյթի-Շան կուգայ և միւսը Գալատգիւղէն կամ Սկիւտարէն քսանը՝ինգ վայրկեանէն նոյն տեղը կը հասնի։ Զեմ կարծեր որ մեր քննադատը (!) ներկայ գտնուած ըլլայ այն ամէն նուագահանդէսներուն, որոնց ես գտնուած եմ անվրէպ։

Գ.—Սինանեան էֆ. կ'ըսէ թէ ի՞նչ պէտք է ընել սօլֆէժի մէջ գօրաւոր ըլլալու համար։

Ատիկա մեր աշակերտներուն կրնայ հարցնել։ Իսկ գալով սօլֆէժի մէջ ունեցած իր կարողութեան, տեսանք զայն Հիւանդանոցի վերջին նուագահանդէսին մէջ։ Յայտագրին առաջին մասին մէջ գրուած բրիօն, իրական և անսխալ էֆեքտիւսիօնէ մը չատ հեռու ըլլալէն զատ՝ Յօս-Ճօբերու տեղատարափ մըն էր. նոյն իսկ մուվմանների այնպիսի անկանոնութիւն մը կար որ դաշնակը կը ջանար միշտ այդ թերութիւնները անզգալի ընել, մինչդեռ ընտրուած կտորը չատ պարզ և դիւրաւ գործադրուելիք բան մըն էր։

Տարբեր առիթով մը ունկնդրուած Սէվէյկի գուսլաթօրէն ալ վերջ, իրենց բրիօի էնթրէրէքսիօնին տարբերութիւնները անտանելի էին։

Դ. «Ձայնին լաւ ու բանաւոր գործածութիւնովը և ունկնդրին հաճոյք պատճառելու, ականջներ հմայելու կարողութեան» գալով, ատոր մեր միակ պատասխանը սա է.—Եթէ Սինանեան էֆ. մանանգէտ ջութակահար մը եղած ըլլար, պիտի կրնար թափանցել բէհֆիի այլազան կէտերուն, բայց այդ կարողութիւնը ունենալու համար «մանանգիտօրէն» ջութակի աշխատած ըլլալու է մարդ, ինչ որ դժբախտաբար չէ ըրած ինք, և ատոր ապացոյցը իր «դաշնակահար և ջութակահար» երկու տիտղոս միասին կրելն է։

Ե.—Սինանեան էֆ. կ'առարկէ թէ Բերայի Սօսիէթէ Միւզիւքալի մանանկցութիւնը, Վիլլա Մէտիչիի մէջ ունեցած բնակութիւնը, յետոյ Բարիզի մէջ վարած տենդոտ կեանքը իր պառաւ բարեկամուհիներէն անջատած էին Բիէրը։ Բայց չէր մոռնար զանոնք։ Կարելի եղածին չափ յաճախակի այցելութիւն կուտար երկու քոյրերուն։ Երբեմն կը պատահէր որ անոնց բնակարանը երթար՝ որպիսութիւնին հարցնելու դիտումով միայն, մինչ ատեն չէր ունենար Պ. ոը Միրբվէրի այցելելու։

Կին էին անոնք, ու աղքատ։ Ուստի պէտք կը զգար անոնց նախապատուութիւն տալ քան հարուստ Պ. ոը Միրբվէրի։ Բիէր հաւասար գծի մը վրայ կը դնէր Պ. ոը Միրբվէրը ու երկու քոյրերուն նկատմամբ ունեցած երախտագիտութիւնը։

Մերթ երկու քոյրերէն մէկ կ'ըսէր ծիծաղելով.

—Մեր տանտիրոջ հետ գէշ մարդ պիտի ընէք մեզ։ Պիտի ըսէ թէ ձեզ գրաւած ենք բոլորովին։

—Պահ, կը պատասխանէր քանդակագործը. ան նոյն իսկ չի գիտեր թէ իր տան մէջ կը բնակիք։ Զէք ճանչնար այդ ինքնատիպ մարդը։

Երբ Բիէր սկսաւ իր արտադրած գործերը ծախել և յանձնարարութիւններ ընդունիլ, իր ամենամեծ վախցողներէն մէկը եղաւ քիչ մը ամօքել Օր. Ֆանիի կեանքը։

Մարապետին կոչիկը... ո՞վ չի գուշակեր զայն։

Հարուստ զօգօրին կոչիկը վայրկենապէս կը պատասխանէ իրեն նայողին.

—Եթէ չա՛տ փարա ունիս, հանէ՛ւս եկո՛ւ։

Աղքատիկ ու քիչով գոհացող հորիզոնականութիւնն կոչիկը կարծես կը դրուցէ.

—Դո՛ւն գիտես։

Կնոջ մը միայն կոչիկին նայելով, անմիջապէս կրնամ ըսել ձեզի.

—Սա՛ կինը աղուոր է, սա՛ կինը տգեղ է, սա՛ կինը գեղեցիկ չէ՝ բայց հաճելի է, սա՛ կինը աղնուական է, սա՛ կինը իր ամուսինը շատ կը սիրէ կոր, սա՛ կինը կծծի է, սա՛ կինը գռեհիկ է...և այլն։

«Բէսէ՛ ինձի որո՛ւն հետ կը տեսնուիս, ըսեմ քեզի ի՞նչ տեսակ մարդ ես»—կ'ըսէ առած մը։

Այս առածը փոխելով՝ պիտի ըսուցեմ իմ կարգիս.

—Տիկի՛ն, ցուցուցէ՛ք ինձի ոտքերնիդ և պիտի ըսեմ ձեզի թէ ի՞նչ տեսակ կին էք։

(Փափաքողները կրնան դիմել հացէիս։)

ԿԱՎԱՌՈՇ

(*) Ծ. Խ.—Անկողմնակալօրէն կը հրատարակենք Մսրլեան էֆ.ի սոյն նամակը, առանց առայժմ մեր կողմէ որ և է կարծիք յայտնելու սոյն երաժշտական վէճի մասին, որ բացուած է երկու արուեստագէտներու միջեւ։

ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —48—

ՏԱՆԻԷԼ ԼԷՋԻԻԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԶԱՒԱԿԸ

Ա.

ՓՈՔՐԻԿՆ ԷԹԻԷՆ

—Օ՜հ, Բիէր Պէրնալ, մեծ քանդակագործը, կարեւորութիւն չընծայեր ինձի, յարեց Ճուլիա դառնագին։ Իր վերջին այցելութեան՝ դաղափար մը առաջարկեցի, որ մեծ յաջողութիւն պիտի գտնէ։ Մենաց որ՝ մարդասիրական գործ մըն ալ կատարած պիտի ըլլայ, եթէ երբեք գործադրէ այդ դաղափարը... Սակայն բանի տեղ չդրաւ։

—Ի՞նչ դաղափար, հարցուց Ֆանի կարեկցութեամբ, որովհետեւ կը տեսնէր որ քոյրը կը զայրանար տակաւ։

—Արձան մը չձեւելու դաղափարը, այսինքն կինը ներկայացնել տրամաբանական տարազով մը, որ տիեզերական տարազն ըլլայ միեւնոյն ատեն և որուն ընդունելութիւնը բնաջինջ պիտի ընէ պէրանքը, անպատկառ գրգռութիւնը, անմաքուր նրբացու

որ կը զրաւնէ երաժշտական զգայնութիւնը, չընդունիր կամայական և վաղահաս եղանակաւորումներ (modulation), որոնք թերևս կրնան ջնջել ձայնականութեան առաջին տպաւորութիւնը։ Այսպէս կտորը որչափ կարճ ըլլայ՝ այնչափ աւելի նուազ պէտք է բաժնուի գլխաւոր եղանակէն (ton), սակայն երբ կտոր մը աւելի մեծ ընդլայնումներ առնէ, այն պարագային միաձայնութիւնը (monotonie) միևնոյն ձայնականութեան մը երեւոյթին անվրէպ հետեւանքը կ'ըլլայ։ Հետեւաբար, եղանակաւորումները հարկաւոր կ'ըլլան իբրեւ միութեան մը մէջ եղած այլազանութիւններ որոնք պէտք է երեւին իբր ամբողջութեան մը իրերայաջորդող երեւոյթները. և եթէ երաժշտական կտորը երկար է, գլխաւոր եղանակը պէտք է յաճախակի և ըստ պատշաճի ի յայտ գայ, որպէս զի տպաւորութիւնը չի կորսուի։ Վերջապէս և ամէն պարագայի մէջ կտորի մը իրր վերջաբան ծառայող Ցրազները լսի գլխաւոր ձայնականութեան մը վերադարձած են»։

Եթէ մեր քննադատը (!) կ'ուզէ որ աւելի հաստատ համոզում մը գոյացնէ, թո՛ղ 141րդ հատուածն ալ կարդայ։

Դուք, Սինանեան էֆ., ձեր գրչի այդ անիմաստ չարժումներով զիս վարկաբեկ ընելու փորձ մը ընել ուզեցիք, սակայն անօգուտ է, ընդհակառակ անոնք թերադրութիւն մը կ'ըլլան ինձ։ Երեք հարիւրէ աւելի ունկնդիրներ իրենց ներկայութեամբը զիս պատուեցին, և իրենց գնահատումը լիուլի յայտնեցին, որոնց համար յարգալիր զգացումներս կը յայտնեմ. նոյնպէս հայ և օտար թերթերը իրենց գընահատական և քաջալերական տողերը չխնայեցին։ Անոնց համար ալ մասնաւոր շնորհակալութիւն կը յայտնեմ։

ԱՀԱՐՈՆ ՄՍՐԼԵԱՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԽՈՐԴԱՆԻՈՒԹԻՒՆ Ա.ԼԻՒՐՆԵՐԸ ԵՒ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱԳԱՕՐԵՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակի լրագիրը առաջ բերէ լեհոյ Ֆրանսայի մէկ գաղտնի գործուած պիւրներու խորտակութեան գործ մը, որուն մասնակցած են շատ մը աղօրեպաններ և գործը դատարանի ենթած է, հետեւեալ շահեկան խորհրդածութիւնները կ'ընէ այդ առթիւ.—

Խնդրին առողջապահական կողմին վրայ չպիտի խօսինք, որ թէեւ կենսական կարեւորութիւն ունի սպառողներուն համար, բայց մեր լրագրի ծրագրին չի համապատասխաներ։

Դալով տնտեսական կողմին, պիտի քննենք զայն, օգտակար եղրակացութիւններ քաղելու օսմ. աղօրեպանութեան համար։

Ցոյնի է թէ, 1316ի մաքսային վերջին վիճակագրութեան համաձայն, օսմ. երկիրները ներածուած են 100 միլիոն քիլոկրամ ալիւր, որ 110 միլիոն ղրուշի (ոսկեղրամ) արժէք մը կը ներկայացնէ։

Կը զարմանանք որ այդքան կարեւոր քանակութեամբ օտար ալիւր կը ժամանէ, մինչ ցորենը որ ընտիր ալիւրին նախնական նիւթը կը կազմէ, առատութեամբ կը գտնուի մեր մէջ։ Մնաց որ, օսմ. աղօրեպանութիւնն ալ, ճարտարարուեստական վերջին կատարելագործութիւններով և կ. Պոլսոյ մէջ կարեւոր դրամագլուխներով օժտուած, ի վիճակի է եթէ ոչ գերազանց՝ գէթ օտար ալիւրներու չափ լաւ արտադրելու։

Արդար ըլլալու համար պէտք է խոստովանինք որ եթէ երբեք օսմանցի աղօրեպանները չեն յաջողած օտար ալիւրներու կ. Պոլիս ներածումը պակսեցնել, վերջին տարիներու մէջ բաւական կռուան չտած են, քայլ առ քայլ, իրենց օտար մրցակիցներուն յաղթելով։

Սա իրաւ է որ, կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակի դիմումին վրայ, Կայս. Կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած կարգ մը միջոցներ, ինչպէս չաշնիի փոփոխութիւնը, որ իբր խարիսխ կը ծառայէ հացի գնոյն սահմանման, մեծապէս նպաստած են մեր աղօրեպաններու կատարած ջանքերուն։ Բայց սա ալ ճիշդ է թէ այդ դիւրութիւնները բան մը չեն բաղդատմամբ այն նպաստաւորութիւններուն զոր օտար մրցակիցները կը վայելեն ի վնաս հացը սպառողներուն իրենց երկրին մէջ։

Անվիճելի է թէ հացի չինութեան համար տրուած բրիմները, ցորենի, մանաւանդ ալիւրի ներածմանց վրայ դրուած զանազան օտար երկիրներու մէջ, մեծամասնութեան չաներուն համար արուեստական վնասակար միջոցներ են։ Կայս. Կառավարութիւնը, միշտ հոգածու սպառողներու շահուն, չատ իմաստուն գործ մը ըրած է՝ այդ մասին չնեռեւելով ազատ-փոխանակութեան դրութիւնը ընդունող մեծ երկիրներու օրինակին, բայց այդ միջոցները մեծ զօրավիդ կ'ըլլան օտար աղօրեպաններուն։ Ատիկա ա՛ւելի զօրաւոր պատճառ մըն է որ հոս ի վեր հանենք արժանիքը և արիութիւնը օսմանցի աղօրեպաններուն, որոնք իրենց սեփական ուժերով իսկ կը յաջողին անհաւասար պայքար մը մղել իրենց օտար մրցակիցներուն դէմ։

Այս ներքողները չոգալէն յետոյ մեր աղօրեպաններուն, մեղի ներելի պիտի ըլլայ քանի մը ճշմարտութիւններ ըսելու, որոնք թերեւս հաճելի չթուին իրենց։

Իրաց բերմամբ սենիքա մը կազմուեցաւ, որ այդ կարգի համաձայնութիւններու մասին հաղորդակցեալ եղող երկսրակեցութեամբ, երկու տարի առաջ դադրեցաւ։ Այնուհետեւ մեր աղօրեպանները յանցապարտ ձգտում մը ցոյց կուտան իրենց դափնիներուն վրայ քնանալու, և այսպէս կը վտանգեն իրենց ճարտարարուեստին ապագան՝ չափազանց անտիրութեան հետեւանօք։

Այսպէս, ճախող տարիներէ յետոյ, ուր չէին կրնար երկու ծարիրն իսկ իրար բերել, ինչպէս կ'ըսեն ռամկաբար, աղօրեպանները տեսան որ իրենց ահագին դրամագլուխները տարեան 3-4 % չան կը ձգեն, մինչ վերջին տարիները բնաւ չան չէին արտադրեր, բան մը որ զիրենք հրապուրեց։

Այդ չափազանց լաւատեսութիւնը և այդ խարեպարիր անտիրութիւնը կրնան ցաւալի անակնկալներ պատճառել։

Եւրոպական ու ամերիկեան երկիրներու մէջ աղօրեպանութիւնը յարատեւ բարգաւաճման մէջ է։ Եթէ երբեք մեր աղօրեպանները ռուսական, ռումանական և ֆրանսական ալիւրներու մրցակցութենէն միայն կը վախնան, պիտի գայ օր մը ուր պիտի տեսնեն որ եւրոպական ու անդրեւրոպական ուրիշ երկիրներ ալ մրցակից կը հանդիսանան տեղական ալիւրներուն։

Թուրքիոյ նման խակապէս երկրագործական երկրի մը մէջ, ուր ցորենի սրտադրութիւնը մեծապէս նպաստաւորուած է կլիմայական պայմաններուն, մանաւանդ խիստ բերրի ու ընդարձակ հողերու շնորհիւ, և ուր կատարելագործեալ աղօրիքներու համար անհրաժեշտ եղող բնական շարժիչ ուժը ամէն կողմ առատութեամբ կը գտնուի, աղօրեպանները պէտք չէ բաւականանան ներքին չահաստաններով. այլեւ օտար հրապարակներու վրայ մրցելու համար միջոցներ խորհիլ։

Արդ, այդ նպատակին հասնելու համար, պարտին իրենց արտադրութիւնները բարւոքել և աւելի խնամով կատարել խառնուրդները։

Ուզուած պայմաններու մէջ կատարուած այդ խառնուրդը, մեծ կարեւորութիւն ունի, և ատ է յաճախ պատճառը շատ մը աղօրիքներու բարգաւաճման։ Լաւ աղօրիքներու մէջ երբեք մոռացումներ կամ թերացումներ չեն ունենար ալեւոր ցորենների խառնուրդի մասին։ Դժբախտաբար այն գլխաւոր չաղացքները, ուր տեղական ցորեն միայն կ'աղան, մէջտեղի խառնուրդ կատարելու մասին զանցառու կը գտնուին։ Նախ կ'աղան ինչ որ ձեռքերնին իյնայ և կամ այնպիսի ցորեններ կ'աղան որոնք քիչ ատենէն աւրուելու հակամէտ են։ Սա իրաւ որ չաղացքները, իրենց լաւ կազմածներուն շնորհիւ կրնան ճերմակ ու մաքուր ալիւր արտադրել, բայց չպիտի յաջողին կարգ մը յաճախորդներու փափագած պայմանները լրացնել։ Հացագործ մը գոն պիտի ունայ իրեն յանձնուած ապրանքէն, ուրիշ մը ընդհակառակը պահանջում մը պիտի ընէ, որ միշտ անարդար չըլլար։ Դիւրին է հասկնալ թէ, նմանօրինակ պայմաններու մէջ, յաճախորդներու վրատաութիւնը չաւելնար, և յաճախ վար գիներով կը ծախուին այդպիսի ապրանքներ։ Կարելի եղածին չափ լաւ ալիւր արտադրելու համար, թէ՛ կլիւբինի (խմոր) գոյնին, և թէ անոր քանակի ու տոկունութեան մասին, պէտք է որ միեւնոյն երկրին ցորենը աղէկ տարբերուծուի և ուզուած պայմաններով խառնուրդ կատարուի, որովհետեւ միեւնոյն երկրի ցորենին իսկ յաճախ տարբեր տեսակներ ունի։ Իր այլազան յատկութիւնները ապահովաբար կախում ունին բազմաթիւ աղդակներէ. միեւնոյն ցորենը չէ որ առաջ կուգայ, երբ անիկա կ'ածի երկրին հարաւակողմը կամ հիւսիսակողմը, տափարակ ու լեռնային երկիրներուն մէջ և կամ ծանր ու թեթեւ հողերուն մէջ։ Դաշտերու չահագործման եղանակը, գործածուած աղբերը, և անկէ առաջ հոն մշակուած տունկերը կը նպաստեն ցորենին տարբերզանազան յատկութիւններ նոյն իսկ եթէ անձուկ սահմանի մը մէջ մշակուած ըլլայ ան։

Ամէն պարագայի մէջ՝ աղօրեպանի մը համար կարեւոր է ճշդել ալիւրներու այն տեսակները՝ զորս կը փափագին ունենալ իր յաճախորդները, և ամէն տեսակէտով յարմնման ալիւր մը արտադրել։ Այս պատճառաւ անհրաժեշտ են խառնուրդները քանի մը տեսակ ցորեններու, օրինակի համար, կամ ճերմակ ալիւր արտադրող ցորեններու և կամ կլիւբինի հարկ եղած ատիճանը։ Բայց պէտք չէ մոռնալ թէ ցորենի կարգ մը տեսակներ, որոնք առուտուրի մէջ կը դտնուին միշտ, կլիւբինի գոյնին ու տոկունութեան մասին մասնաւոր յատկութիւններ չունին յաճախ։ Արմտիքի զսմնազան տեսակներ, տարբեր երկիրներու մէջ առաջ եկած, երբեմն չատ ընդարձակ կ'ըլլան. այսպէս՝ անոնք կրնան իրարմէ տարբերութիւններ ունենալ, տարւոյն չրջանին համաձայն, ուր մշակուած ու հնձուած են։ Նաեւ հրապարակներու վրայ չէ կարելի միշտ ձեռք բերել այն տեսակ ցորեններ որոնց կլիւբինի տոկունութիւնը կը ճանչնան փորձառութեամբ. ուստի անոնց տեղ կը գտնանան ուրիշ տեսակ խառնուրդներով։ Այս ամէն պատճառներով չատ լաւ կ'ըլլայ որ արմտիքները տարբերուծուին աղացուելէ առաջ։ Այսպէս միայն աղօրեպան մը պիտի կրնայ լաւ ալիւրներ ձեռք բերել, իր յաճախորդը չկրճնցնելու եւ գիները հաստատուն բռնելու համար։

Կը մնայ քննել թէ ի՞նչպէս կարելի է պարզօրէն և լաւագոյն կերպով կատարել փորձերն ու տարբերումները, առանց չատ ժամանակ կորսնցնելու։ Ամէն կարեւոր չաղացքի մէջ պէտք է գտնուի սենեակ մը որ իր քիմիական աշխատանոց ծառայէ, և հոն ըլլալու են մանրող գործի մը, ձեռքի մաղեր և ալիւր լուսլու անօթ մը։ Ան թէ ի՞նչպէս պէտք է կատարել փորձը. աղալ և մաղել ցորենի նմուշները, յետոյ տարբերումել պարզ լուսացումով ձեռք բերուած ալիւրին կլիւբինի տոկունութիւնը։ Այդ ամէնն ետքը պէտք է քննիչով ընել ալիւրաչափով։ Աղօրեպանները կրնան առարկել թէ արտաքուստ կը ճանչնան իրենց գործածած արմտիքին արժէքը, բայց կրնան յաճախ սխալիլ, ինչ որ երբեք չի պատահիր մեթոտի քննութեամբ։

Այս փորձերուն նուիրուած ժամանակը կորսուած պէտք չէ նկատել, իրենց ընծայած օգտակարութեան պատճառաւ։

Աղօրեպանները պէտք չէ անտեղի խնայողութիւններ ընեն, չուզելով մանակից ըլլալ այն ծախքերուն, որոնք օսմանցի դիրքը երկրիս ագահներուն կ'ընծայեն կարգ մը միջոցներ ձեռք առնելու, որպէս զի անոնք սեղական այլազան տեսակէ ցորեններ մշակեն, ինչ որ այնքան անհրաժեշտ է լաւ ալիւրներու պատրաստութեան։

Վերջինցուի բաշխումը, մշակական փորձեր, դիւրութեանց ընծայումը, որով հողագործները կրնան կատարելագործեալ մեքենաներ ձեռք բերել ցորենի մշակութեան համար, իրաւ է թէ քիչ մը մեծածախս միջոցներ են, բայց անոնց գործադրութիւնը միայն կրնայ մեծ առաւելութիւններ ընծայել օսմ. երկրագործութեան և աղօրեպանութեան։

(Գ. Պոլսոյ Առեւտ. Սենեակի լրագիր)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ա.ՆՇՏԱՆԱԼԸ ԵՒ Դ.ԵՐԿԱՆ.

Ամերիկա ուրբաթ օրը տարեդարձի հանդէս մը սկսաւ, որուն կը մասնակցի Եւրոպա։ Միջազգային նաւարժիներ ներկայ կը գտնուին այն արուեստանդէսին, որ կազմուած է Ճէյմսդաուընի մէջ (Վիրճինիա) ի յիշատակ այն անդլիական գաղթականութեան որ հիմնուեցաւ երեք հարիւր տարի առաջ, այժմու Մ. Նահանգաց եղերաց վրայ։ Անոնք, որ երեք հարիւր տարի առաջ չմնացին այդ ծովեզերեայ անշուք վայրը և Ճէյմսդաուն անուանեցին զայն, երկրորդ անգամ ըլլալով գտած էին Ամերիկան։ Անոնք գտան թէ այդ երկիրը կը յարմարի ո՛չ միայն Հնդիկներու կողմէ գանձեր փնտռելու, այլեւ սպիտակամորթ ցեղին աշխատելուն և իրր իր ծննդավայրը անոր մէջ բնակելուն։ Սպիտակամորթ ցեղին աշխատութեամբ Հիւսիսային Ամերիկան աւելի մեծցաւ և Մ. Նահանգները ցայսօր անգադար, անխոնջ և լաւատես յառաջդիմութեան վայր մը եղած են։ Այն ատեն երկու հարիւր մարդ կ'աշխատէին հոն. իսկ հիմա ութսուն միլիոն մարդ կ'աշխատին։ Երեք հարիւր տարի է վեր նոր-եւրոպացի գաղթականներ հոն կը դիմեն գունդագունդ, ո՛չ միայն իրենց բախտը չնեղելու, այլ անոր փառքն աւելցնելու համար, իրենց մկաններու ոյժով, իրենց կորովով, իրենց խելքով և հնարամտութեամբ անոր ճակատագիրը կազմելու համար։ Այդ ջանքերուն շնորհիւ հակայ կառավարութիւն մը կազմուեցաւ։ Ամերիկա հանդէս մը կը տնչէ, բայց Եւրոպա իրրեւ իր հանդէսը, կը մասնակցի անոր։ Մ. Նահանգները Եւրոպայի աղգերուն միութիւնը կը նկատուին։ Հիւսիսային Ամերիկա խառնուրդ մըն է ոչ միայն անգլիական, սկովտիական և իրլանտական ցեղերուն, որոնք իրենց լեզուն ու օրէնքը տուած են աղգին, այլ գերման, հոլանտական, ֆրանսական, իտալական և նոյն իսկ սլաւ ցեղերն ալ մաս ունին այդ խառնուրդին մէջ։ Այդ հին մասերէն կատարեալ ամրողջ մը յառաջ եկած է։ Ամերիկա գործնական մարդու երկիրն է, սակայն այն ծրագիրները միայն հաստատութիւն կը գտնեն որոնք գործնական ճանչցուին։ Եւրոպական ամէն կուսակցութիւններն ալ կրնան օգուտ քաղել ամերիկեան կեանքէն, բայց ոչ թէ նմանողութեամբ անոր ամէն կերպերուն, այլ այդ կեանքին իր հետ բերած անխոնջ ու յարատեւ աշխատութենէն։ Մ. Նահանգներուն միջազգային քաղաքականութեան մէջ ունեցած զարգացումն ալ զարմանալի է։ Հարանական տերութիւնը, որ մինչ վերջին տարիներս ամերիկեան քաղաքականութեան չրջանակէն հեռի մնացած, և գրիթէ Ամերիկացիներու աչկայութեամբ դուրս եղած կը իր մենութենէն և կարեւոր դերք մը բռնած աշխարհի մէջ, այժմ մրցակից կ'ըլլայ Ամերիկայի։ Այնպէս որ Ամերիկա և Ճապոն Ծայրագոյն Արեւելքի և արեւմուտքի մէջ մէյմէկ նոր ոյժեր կը մրցին իրարու դէմ թէ՛ Խաղաղական Ովկիանոսի մէջ և թէ Ծայրագոյն Արեւելքի հրապարակներուն վրայ, և սպիտակ ու գեղին ցեղերուն մէջեւ հակառակութեան զգացումը սուր հանգամանք մը կուտայ այդ մրցակցութեան։ Այս զգացումները դեռ արմնցած չէին ռուս-ճապոն պատերազմին ատեն, և կարծես Բորդամոթի մէջ հաշտութեան բանակցութիւնց ատեն էր որ ամերիկացի ժողովուրդին մէջ սկսաւ այդ հակառակութեան առաջին զգացողութիւնը։ Նախագահ Պ. Ռուզվէլտն էր որ վարեց այդ բանակցութիւնները ու յաջողեցաւ, և սչխարհ գնահատեց անոր ջանքերը։ Այն ատեն զրեթէ ոչ ոք պիտի կրնար ստանձնել այդ ծանր պարտաւորութիւնը, որուն նախագահ Պ. Ռուզվէլտ պատրաստակամ գտնուեցաւ։ Այն ատեն տեսնուեցաւ թէ Ամերիկա, ինչպէս քաղաքական չարժառիթներու, այնպէս ալ միջազգային քաղաքականութեան խնդիրներու մէջ միշտ կը յարգէ չեզոքութիւնը, ուրիշ որ և է մեծ տէրութեան մը պէս։ Ամերիկացւոց մեծ մասը, սպանիական պատերազմին ատեն, զգուշացուցին որ մի՛ գուցէ այս նպաստաւոր դիրքը խանգարուի Ծայրագոյն Արեւելքի երկիրներու գրաւմամբ, և յորդոր կարդացին որ Մ. Նահանգները դուրս չելլեն արեւմտեան կիսագունտէն ուր իշխանութիւն հաստատած են իրր մասնաւոր աշխարհ մը մէջ։ Մ. Նահանգները հիմակ ալ նուազ կ'աղդուին այն խնդիրներու մեծ մասէն, որոնք մեծապէս կ'ազդեն միւս տէրութեանց վրայ։ Մ. Նահանգներուն աշխարհագրական դիրքը և բնական արտակարգ հարստութիւնը յարաբերական անկախութիւն մը տուած են իրենց, որ կը ներէ անբռնազբօսիկ կերպով զարգանալ ներքնապէս։ Բայց այս երջանիկ կացութեան ո՛րչափ ատեն դեռ չարունակելուն ոչ ոք կրնայ գուշակութիւն մը ընել։ Սակայն ամէն պարագայի մէջ Ամերիկա այսինքն Մ. Նահանգները պիտի պահեն իրենց այժմեան դիրքը երկրիս գործերուն մէջ։ Զեռնարկութեան ոգին և կրթնասիրութիւնը դրած են հիմք. ամերիկան Պետութիւնը իր դուռները բացած է աշխատողներու առջեւ. անիտիր, և երկրին մէջ բարօրութիւն և հարստութիւն գոյացնել ետքը, հիմա ալ իրեն յատուկ քաղաքակրթութիւն մը գոյացնելու սկսած է, ինչ որ միջազգային է դարձեալ։ Չկայ ազգ մը որ ուրիշ ամէն ազգաց այնչափ մօտ գտնուի որչափ Մ. Նահանգաց ժողովուրդը։ (Նոյն Ֆրայէ Բրեան)

ՁԷՅՄՍԴԱՈՒՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Պ. ՐՈՒԶՎԷԼԹԻ ՀԱՍԱՐ

Ճէյմսդաունի արուեստահանդէսին բացման առթիւ նախագահ Պ. Ռուզվէլթ բանախօսութիւն մը ընելով, նախ ողջունեց օտար ազգութեանց ներկայացուցիչները, որ եկած էին մասնակցելու ամերիկեան ժողովուրդին ծննդեան հանդէսին։ Նախագահը մասնաւորապէս ողջունեց Մեծն-Բրիտանիոյ և Իրլանտայի ներկայացուցիչը, չեշտելով այն իրողութիւնը թէ գլխաւորաբար անդլիական ցեղին պատկանող այրերն էին որ օգնեցին Ամերիկայի ազգային նկարագրին կազմութեան։ Ապա ողջունեց Եւրոպայի ցամաքային տէրութեանց ներկայացուցիչները և ըսաւ թէ Ամերիկա ցամաքային Եւրոպայի ազգերէն ընդունած է իր խառնուածքին և նկարագրին մէկ մասը. և այդ խառնուրդով ձեռք բերած է անուրանելի բարգաւաճում մը, որով Ամերիկացիք շատ կը տարբերին ուրիշ ամէն ազգերէն։ Նախագահը ապա ողջունեց ամերիկեան քոյր երկիրները, որոնց պարտաւորութիւնները մեծ մասամբ նման են Մ. Նահանգաց պարտաւորութեանց։ Ապա Մարգարոյն Արեւելքի ազգերուն ուղղելով իր բարեւը, մասնաւոր և արտգին կերպով բարի գալուստ մաղթեց ճարտի զօրաւոր տէրութեան, որ արեւմուտքին սովրելով հանդերձ, ապացուցած էր թէ չատ բան կրնար սովրցնել արեւմուտքին։ Նախագահը ապա բարօրութիւն մաղթելով ազգերուն, բաւ թէ մարդկութիւնն այժմ միջազգային խաղաղութեան փափաքող է։ Ապա Ամերիկայի պատմութեան վրայ համառօտ տեսութիւն մը ընելով, զանազան իրողութիւններ յիշեց և մաղթեց որ այժմու սերունդը գործքով և ոչ թէ խօսքով արժանի ըլլայ իր նախահայրերուն, և յիշեց Ուաշինկթընի սկզբունքը թէ պատերազմէ խուսափելու ապահովագոյն միջոցն է, պատրաստուած ըլլալ անոր։ Բայց այդ պատրաստութիւնը զինուորական ըլլալէ աւելի ընկերական և ճարտարագործական պատրաստութիւններ ըլլալու են։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՕԱՐԱՆՈՒՐՈՒԹԵԱՆՑ ԽՆԴԻՐԸ

Նոյեմ Վիճեր Թակպլաթ կը հրատարակէ Պերլինէն նամակ մը՝ իբրեւ պատասխան այն նամակին որ Բարիզէն ուղղուած է և զոր արտատպեցինք երկուքուն մեր թիւին մէջ։ Այդ թղթակցութիւնը կը պարունակէ յայտնի կերպով ոչ-պաշտօնական մէկ տեղեկագրութիւնը գերման տեսակէտին՝ հանդէպ ֆրանսական տեսակէտին, զոր կը պարզէր առաջին նամակը։ Աւելորդ Պերլինի նամակին ամփոփումը։

«Հոս անկեղծ գոհունակութեամբ ընդունուեցաւ Պ. Պ. Բլէմանսոյի, Բիշոնի և միւս Բանպոնի բաղձանքը՝ ուղղմիտ և նոյն իսկ բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալու Գերմանիոյ հետ։ Բարիզի պէս Պերլինի մէջ ալ կը կարծուի որ եթէ կան կէտեր որոնց մասնաւոր պէտք չէ դպչիլ, սակայն կարելի պիտի ըլլայ հաճելի յարաբերութեանց հիմք գտնել։ Ուղղամտութենէն զէպի հաճելի վիճակը արդէն չնչաւոր պիտի ըլլայ, և անկէ զէպ ի բարեկամութիւն դիւրաւ պիտի անցուի։ Ամէն պարագայի մէջ այն համակրալիր եզանակը որով Պ. Բանպոն խօսեցաւ կայսեր և անուղղակի կերպով Գերմանիոյ նախարարապետին ու արտաքին գործոց նախարարին ղդացումներուն վրայ, Պերլինի մէջ բարեացակամ արձագանգ մը ունեցաւ։ Պերլինի մէջ մեծարժէք բան մը կը նկատեն այն պարագան թէ Ֆրանսայի նախարարութիւնը կը խոստովանի Վիլհէլմ կայսեր բարեկամական, անկեղծ ու բարեացակամ զգացումները Ֆրանսայի մասին։ Սակայն երբ Բարիզի ձեր թղթակիցը ըսել կուտայ նաեւ Պ. Բլէմանսոյի թէ գերման պաշտօնատարներու գործելու եղանակը յաճախ նուազ հաճելի է, Պերլինի մէջ կը մտածեն թէ Բարիզի մէջ լաւ պիտի ընեն եթէ նկատողութեան առնեն որ ժողովուրդները իրենց առանձնայատուկ եղանակները ունին։ Գերմանները չատ լաւ գիտեն թէ իրենց ազգային ոգին Ֆրանսացիներէն տարբեր կերպով կը յայտնուի։ Աւելի լաւ ծառայած պիտի ըլլայ հաշտութեան գործին, եթէ նկատողութեան առնուին խառնուածքներու այդ տարբերութիւնները։ Մնաց որ Պերլինի մէջ համոզում կը տիրէ թէ Պ. Ժիլ Բանպոն, իր նրբամտութեամբը, պիտի գիտնայ խոյս տալ այդ կարգի սխալներէ։ Հիմակուընէ կարելի է ըսել թէ ձեռնարկած է յարաբերութիւնները բարւոքելու՝ ամենանուրբ բարեկրթութեամբ։ Ցատակ ու մեկին պատասխաններ կուտայ, խնդրէն դուրս մնալու ձիգեր չընելով, և աւելորդ է ըսել թէ զորէնլու այդ եղանակը զգուշաւորութեան պատճառ կ'ըլլայ։ Որովհետեւ Պ. Բանպոն գիտէ առանց անխոհեմ ըլլալու հաղցումներ ընելը, ինքն ալ համահաւասար կերպով յատակ պատասխաններ կը տանայ։ Բարիզի նամակը մեղադրանքներ կ'ուղղէ Պ. Ռուէնի։ Պերլինի մէջ չուզուիր այդ կարգի երկրորդական բաներու համար վէճի ձեռնարկել, մանաւանդ թէ, կ'ըսուի, Պ. Ռուէնի արարքը ամէն անգամ կատարեալ հաւանութեան արժանացած է Թանձէրի միւս դեսպաններուն։ Ձեր թղթակիցը անչուշտ կը սխալի երբ կը վատաղնէ թէ այդ երկրորդական իրողութիւնները Մարոքի մէջ կը չեզոքացնեն Պ. Բանպոնի կողմէ Պերլինի մէջ եղած յայտարարութեանց ազդեցութիւնը։ Պերլինի մէջ կ'ըսուի թէ ապացոյցներ կան հաստատող որ Պ. Ռուէնի արարքներուն համար Պերլինի կառավարութեան կողմէ տրուած բացատրութիւնները ո՛չ միայն Պ. Բանպոնի, այլ Ֆրանսայի կառավարութեան հաւանութեանը արժանացած են։ Եթէ Բարիզի մէջ դժգոհ եղած են Պ. Պ. Ֆոն Զուտոյի և Լոյնի Մարոք ժամանման համար, միթէ չէ՞ն գիտեր թէ գերման կառավարութիւնը զրկած չէր զանոնք, այլ նոյն տեղէն եղած հրաւէրի մը վրայ գացած էին. արդէն ուրիշ տէրութիւններ Գերմանիայէն աւելի սպաներ ունին հոն։ Իրաց բնական կարգին բերմամբ երբեմն Ֆրանսական ու գերմանական չահերը իրարու դէմ կ'ելլեն, սակայն հարկ չկայ ատոր մէջ անպատճառ վտանգ մը տեսնելու, վասն զի միշտ երկու կառավարութիւններէն կախում պիտի ունենայ՝ զայնս կարգադրելու մասին լուծում մը տալը։ Ո՛րքան ատեն որ բարի կամքը գոյութիւն ունենայ, և արդէն թէ՛ Գերմանիոյ և թէ Ֆրանսայի մէջ գոյութիւն ունի, վտանգաւոր հետեւանքներ չեն կրնար տեղի ունենալ։ Այդ պատճառով է որ չի հասկցուիր թէ ի՞նչպէս պէտք է ըմբռնել Գերմանիոյ կողմէ իր անշահանգրութեանը մասին ըլլալիք արտայայտութեան առաջարկութիւնը, ինչպէս ըրին Անգլիա ու Սպանիա։ Գերմանիա իր ուզածին պէս չի գործեր Մարոքի մէջ, գոչելու պէտք չունի և չուզեր ալ։ Միայն ինդիր է պաշտպանել գերմանական խաղաղիկ չահերը և անոնց տալ իրաւունքներ, որոնց կիրառումը չանցնի միջազգային պայմանագրութիւնն մը սահմանումներ։ Բարիզի ձեր թղթակիցը կ'ըսէ թէ Ալճեզիրասի որոշմանց պայմանամամբ չորս տարիէն կ'աւարտի, սակայն այդ որոշմանց մէջ կան տրամադրութիւններ որոնք բնաւ կապուած չեն պայմանագրութեամբ մը։ Պերլինի մէջ նաեւ կ'ուզուի գիտնալ թէ ի՞նչ տեսակ առնչութիւն մը միշտ կ'ուզուի հաստատել Մարոքի և տնտեսական մեծ ձեռնարկութեան մը միջեւ։ Այդ երկու գործերուն մէջ զոնացումի կարելիութիւն մը բնաւ չի տեսնուիր։ Պերլինի մէջ կ'ըսուի թէ երկրորդ գործին համար Գերմանիոյ հայեացքները Ֆրանսայի մէջ կարծուածէն բոլորովին տարբեր են։ Գերմանիա այդ մասին քաղաքական նպատակ մը չունի, այլ տնտեսական չան մը. բնաւ չի պնդեր որ դրամը միայն Գերմանիոյ կողմէ մատակարարուի։ Շատ հաճելի պիտի ըլլայ իրեն թէ Ֆրանսական կամ անգլիական դրամագլուխներ ալ մասնակցին, սակայն ձեռնարկութեան գերման հանգամանքը միշտ գոյութիւն պիտի ունենայ։ Մէկ խօսքով Գերմանիա ու Ֆրանսա այդ խնդրոց մէջ իրարու տալիք բան մը չունին։ Այսուհանդերձ Պերլինի մէջ ուրախութեամբ նկատողութեան կ'առնեն՝ Գերմանիոյ հետ համաձայնութեան մը յանգելու կամքին նշանները։ Սակայն սխալ մըն է կարծելը թէ փափաք կը յայտնուի որ Ֆրանսա՝ ալ մասնակցի գերման փոխառութեանց։ Կ'ըսուի թէ Ֆրանսացիները լաւ գործ մը ըրած պիտի ըլլան, դնելով գերման արժեթուղթեր, որոնք հարիւրին չորս տոկոս կը բերեն և բնաւ չի հասկցուիր թէ այդ պարագան ինչո՛ւ նկատուի ուրիշ տեսակ հատուցում մը։ Բարիզի մէջ ամէն պարագայի մէջ պէտք է Մարոքէ և տնտեսական ձեռնարկէն տարբեր բան մը գտնեն հատուցումի համար։»

Պ. ԼՈՒՑԱԴԴԻՒ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԱՆԼԻ ՄԷՋ ԱԹՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս կը յիշուի, Պերլիներ Թակպլաթի Թղթակիցը հաղորդեց Իտալիոյ պետական անձնաւորութեան մը՝ Պ. Լուցադդիի հետ տեսակցութիւն մը զոր ունեցած է նոյն թերթին Հռոմի Թղթակիցը։ Պ. Լուցադդի, այդ Թղթակցին ըսածին նայելով, կծու կերպով խօսած էր։ Արդ, այսօր Պ. Լուցադդի կը ժխտէ այն յայտարարութիւնները զորս գերման Թղթակիցը իր բերանը կը դնէ։ Այդ Թղթակիցը, Տօքթ. Պարթ, կ'ըսէ թէ չիմացուիր մը տեղի ունեցած է հեռագրին փոխանակութեան առթիւ։ Ինք Պ. Լուցադդիի բնակարանը գացած էր՝ նշանաւոր ամառանոցէն կարծիքը առնելու Պերլինի մէջ կազմակերպուելիք արուեստահանդէսին նկատմամբ, ծրագիր մը զոր Թակպլաթ երեւան հանած էր։ Դիպուածով հարցուցած էր Պ. Լուցադդիի թէ ի՞նչ կարծիք ունէր Կայզէթայի տեսակցութեան առթիւ կատարուած լրագրական վէճերու վրայ։ Ատոր վրայ Պ. Լուցադդի ըսած էր թէ մեծապէս կը ցաւի գերմանական ու ազգարարական մէկ քանի լրագիրներու հրատարակութեանց վրայ։ Արդ, հեռագիրը հաղորդուելու պահուն գործուած սխալի մը հետեւանքով, Պերլիներ Թակպլաթի խմբագրատան մէջ իբրեւ Պ. Լուցադդի անձնական գնահատումներ նկատած էին այն խորհրդածութիւնները զորս Թղթակիցը ընդհանուր կերպով կը վերագրէր Իտալիոյ հանրային կարծիքին։

ԱՆԳԼԻԱ

ՀՈՂԱՑՈՒՆ ԲՈՐԵՆՈՐՈԳՈՒՆՆԵՐ

Անգլիոյ նախարարապետը և գաղթային նախարարը, անցեալ չաբաթ օրը, նկատողութեան առին հողային քարենորոգման մասին Դանիէլին պատրաստած ծրագիրը զոր գէթ մասամբ պիտի ներկայացնեն Հորդորարանին յառաջիկայ նըստաշրջանին։ Այդ ծրագիրը չորս գլխաւոր կէտերէ կը բաղկանայ։ Նախ քաղաքներու և աւաններու մէջ թոյլ տալ հողի տէր ըլլալու ոմանց որ կ'ուզեն կալուածատէր ըլլալ, Իրլանդայի մէջ փորձուած դրութեան համաձայն, վասն զի, կ'ըսէ ծրագիրը, Անգլիա այդ կէտին համար չատ ետ մնացած է Եւրոպայի միւս մասերէն։ Երկրորդ, առողջապահական օրինագիծ մը՝ գործարաններու բնակարանները աւելի տոհոդչարար ու բնակելի վիճակի մը վերածելու, առանց զգալի կերպով բարձրացնելու վարձքերը։ Երրորդ, թաղապետութեանց միջոցներ ընծայել՝ բանաւոր գիներով գնելու՝ քաղաքներու ընդարձակման համար գնուելիք գետնները։ Չորրորդ, տեղական տուրքերու վերաքննութիւնը, որոնց միայն չինութիւնները կ'ենթարկուին և ոչ թէ այն գետինները որոնց վրայ չէնքերը կը կառուցուին։ Այդ

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ մէջ ճիւղ մը պիտի հաստատուի Հէրէքէի Կայս. գործարանին արտադրութեանց վաճառման համար։

ԱՆԹԻՏՐԱԿՈՆ Համիտէ վարժարանին նորոգութիւնները մինչեւ որ աւարտին, վարժարանը առժամաբար վարձուած չէնք մը պիտի փոխադրուի, դասախօսութիւնները չընդհատուելու համար։

ՋՐԱՄԲԱՐՆԵՐԸ.— Էվզաֆի նախարարութիւնը որոշեց պաշտօնեաներ ղրկել Կ. Պոլսոյ Ջրամբարները, որպէս զի քննեն թէ այս տարուան ձմեռուան սառակութիւնը վնաս մը պատճառած է ջրամբարներուն, և թ հարկին պէտք եղած նորոգութիւնները կատարեն։

ՆԵՐԳԻՆ գործոց նախարարութեան մէջթուպճի Ալի Ֆուատ պէյ, քիչ մը անհանգիստ ըլլալով, մէկ երկու օրէ ի վեր բացակայ կը գտնուի իր պաշտօնատեղիէն։

ՀԵՏԻՈՏՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՇԲԱՆԸ.— Ափրիկեան Տրիպոլսոյ գաւառական թերթը կ'ըսէ թէ փետրուար 27ին նոյն քաղաքը ժամաներ է Հելլենացի Պ. Ճորճի Սթրաթի, երեսունըմէկ տարեկան, որ ինը տարի, ինը ամիս և տասնըվեց օր առաջ Բարիզէն ճամբայ եղած է՝ հետիոտն և առանց դրամի աշխարհի շրջանը կատարելու։ Այդ ձեռնարկին սկզբնապատճառը Բարիզի աշխարհագրական Ընկերութեան հետ եղած կրգադրութիւն մըն է, որով Պ. Ճորճի Սթրաթի այդ ուղեւորութիւնը եթէ վերոգրեալ պայմաններուն մէջ տարբ տարիէն կատարէ, նոյն Ընկերութենէն երկու հարիւր հազար ֆր. պիտի ստանայ։ Պ. Ճորճի Սթրաթի Բարիզէն ճամբայ ելլելով, Անգլիա, Ամերիկա, հարաւային Ամերիկա, Աւստրալիա, Ճաբոն, Բոքա, Մանչուրիա, Սիպերիա ու Պարսկաստան այցելելով Թուրքիա անցած և Սկիւտար ժամանած է՝ օրական երեսուն քիլոմեթր ճամբայ կարելով հետիոտն. յետոյ Բումէլիի կողմը անցնելով մինչեւ Իտալիա գացած է։ Վերջապէս Ափրիկեան Տրիպոլիս ժամաներ է։ Պ. Ճորճի Սթրաթի եօթը-ութ լեզու կը խօսի. կ'ըսէ թէ ամէնէն աւելի Թուրքիոյ մէջ սիրալիր ընդունելութիւն մը գտած է։ Բոլոր անցած տեղերէն գեսպանատանց ու հիւպատոսարանի վաւերագիրներ ունի, որոնք քսանչրինդ կոտր տետրակներու մէջ ամփոփուած են. նաև հարիւր յիսուն հազարէ աւելի քառադրոսիաներ, որոնք իր անցած տեղերուն նկարները կը ներկայացնեն։ Պ. Ճորճի Սթրաթի մարտ 4ին Ափրիկեան Տրիպոլսէն ճամբայ ելեր է դէպ ի Սպանիա։

ԷՍԻԵՐԻԷՆ կուսակալի նախորդ օգնական վախճանեալ Բիւքնէտտին պէյի ընտանիքին 1898 դրուշի ամսաթոշակ յատկացուեցաւ՝ հանգստեան թոշակի սրնտուկէն։

ԻՍՄԻՐԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ.—Ինչպէս յայտնի է, Բալիֆորնիայի մէջ կ'աշխատին Իզմիրի տեսակին նման թուզ հասցնելու։ Այսպէսնէն Բալիֆորնիա տարուած թզենիի չորս-հինգ տունկեր մշակուելով պտուղ տուեր են, որոնք բոլորովին նման են Իզմիրի թուզերուն։ Ատոնց նմոյշները Իզմիր ղրրկուած ըլլալով, գնահատուեր են։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պառոն Մարշալ, յառաջիկայ երկուշաբթի, Գերմանիա պիտի ուղեւորի արձակուրդով։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ մէջ ապրիլի սկիզբէն ի վեր յորդառատ անձրեւ կը տեղայ։

ՕՍՄ. ՊԱՆԹԵՈՆ ճիւղ մը պիտի հաստատի Պոլսի գաւառին կեդրոնին մէջ։

ՀԱՐԻՒՐԱՏՈՒՆՆԵՐ. — Սկիւտար, Եէնի Զէյմ, Արքաքը խանը բնակող Հաճի Սայիտ աղա հարիւր տասը տարեկան է, առանց ուրիշին օգնութեանը իր գործերը կը տեսնէ։ Բաղառողջ է և ակատներն ալ ամբողջ են։ Շիւէի մէջ քոյր մը ունենալով, երբեմն հետիոտն մինչեւ հոն կ'երթայ, դայն տեսնելու։

— Պոլսոյ Միւֆթիի Համիտ Թաղին մէջ, առջի օրը, մեռաւ Հաճէ Սրտըքա անուն կին մը՝ հարիւր տասնվեց տարեկան։

ԱՀԱՒ ՅԱՌՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ. — Այս առաւոտ մօտ հրդեհ ծագեցաւ Եէնի-գուլէ, Գուլբուլը փողոց, փայտաշէն տունէ մը, որ ամբողջովին այրեցաւ։ Այդ տան մէջ վարձքով կը բնակէին երկաթուղիի կառուցող Տիմիթրի Անատոմասիս և խաղասարդարանի գործաւոր Բոչօ։ Շէնքը 120 ոսկիի ապահովագրուած է Բենեան տը Բառի Ընկերութեան. իսկ Բոչոյի կարասիները՝ 50 ոսկիի՝ Սթլաս Ընկերութեան։

ՄԱՀԱՑՈՒՈՒԹԻՒՆ.— Ապրիլ 9էն 15 կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 319, որոնց 2ը՝ կարմրախտ, 2ը հարսանթէ, 3ը՝ կեղծամշկի, 3ը՝ ծաղկախտ, 2ը՝ թիֆոյէ, 38՝ ջնջղական գործարաններու հիւանդութիւններէ, 46ը՝ թոքախտէ և միւսները զանազան պատճառէ։ Մահ պատահած տեղերն են հետեւեալները.

Կարմրախտ.— Խասքէօյ՝ երկու։

Հարսանթիք.— Կէօզթէպէ ու Սարմաշըք՝ մէյ մէկ։

Կեղծամշկ.— Բիւշիւք Այասոֆիա, Խասքէօյ ու Ալթը Մէրմէր՝ մէյմէկ։

Ծաղկախտ.— Խասքէօյ, իսլամ աղքատներու հիւանդանոց և Սթէնիա՝ մէյ մէկ։

Թիֆօ.— Ղալաթիա ու Խասէքիի հիւանդանոց՝ մէյ մէկ։

Հիւծախտ.— Գասրմ Փաշա ու Բերա չորսական, Պէօյիւքտէրէ՝ երեք, Ս. Փրկչի հիւանդանոց ու Եէնիմաղէզէ՝ երկուքական և Ունգարան, Գրզըլ Թոփրաք, Աւստրիոյ հիւանդանոց, Սահրայի ճէպիտ, ֆրանսական հիւանդանոց, Թավուք Բազար, պուլկարական հիւանդանոց, իսլամ աղքատներու հիւանդանոց, Թաղապտեան Զ. շրջանակի հիւանդանոց, Պալաթ, Խասէքիի հիւանդանոց, Օրթաքէօյ, Մոնլա Բիւրանի, Բոսքա, Զարշանպա, Սկիւտար, Ավրաթ Բազար, Ֆաթիհ ու Սարբզըզ՝ մէյմէկ։

ՈՒՍՏԵԼԻԲԵՆԵՐՈՒ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ. — Աւասիկ երկուսն ժամանումները և գիները՝ մեծաքանակ գնումներու համար.

Մածուն.— Հինգ նաւակով բերուած մածուններու օրան հարիւր փարայի ծախուեցաւ և ապրրի մէջ եղած մածունները՝ երկու դրուշ։

Պանիր.— Սպիտակ (չայրը) օրան 7 դրուշ, Միտիլլի՝ 6.10, քաշքավալ՝ 8½, ախլ՝ 8, քաշար՝ 13, Օվա՝ 12, Մէքքրտաղ՝ 10 և թարմ քաշար 10.10։

Ձուկ.—Զկնարանին մէջ երէկ աճուրդով վաճառուեցան վանանաձուկ՝ քիլօն 3 դրուշ, 10½ քիլօ կշռող չինակոպ ձուկ մը՝ 65 դրուշ, մէրման (քիչ մը օթնկ)՝ 2, պարպունա՝ 4 և գաւա՝ 3. Նաև հինգ խոշոր խեցգետին՝ 63 դրուշ և 3 մինչեւ 19 դրուշ։

Բանջարեղէն.— Աղեքսանդրիայէն ու Շիրայէն, երէկ, երեք հարիւր կողով բակլա բերուելով, օրան 60 փարայի ծախուեցաւ։ Հարիւր յիսուն կողով (իւրաքանչիւր կողովը 25 օխա) թարմ լուբիա բերուելով օրան 6 դրուշի ծախուեցաւ։ Երէկ քանինիգ կողով վարունգ բերուելով հարիւր հատը 45 դրուշի ծախուեցաւ։ Նաև երկու հարիւր կողով կանկառն հարիւր հատը 95 դրուշ։

Հաւկիթ.—Պանտրմայէն ու ատաբազարէն բերուած հաւկիթներուն հարիւր հատը 23 դրուշի ծախուեցաւ։

Հաւ.—Երէկ երեսունչինգ վանդակ հաւ բերուելով, հատը 6½-7 դրուշի ծախուեցաւ։ Նաև հինգ վանդակ վառեակ, որոնց հատը 110 փարայի։

Պտուղ.— Եափայի Նարինջին հարիւր հատը երեսուն դրշ.ի ծախուեցաւ և սուրիական Տրիպոլսոյ տեսակինը՝ 25։

Բաթաթա.—Նաբուլիի տեսակին պարկը (60 օխանոց) 50 դրշ.ի ծախուեցաւ և Մարսիլիայինը՝ 60։

Լուբիա.—Սէլանիկի տեսակը հարիւր օխան 215 դրշ. օսմ. ոսկին 100 դրշ.էն, Տրապիզոնի չալը՝ 175 և Պալչքի խորոս՝ 100 դրշ.։

ԱՆՆԱՍՆՈՑ ԺԱՄԱՆԱԿՈՒՄ.—Երէկ զանազան տեղերէ Կ. Պոլիս բերուեցան 155 ոչխար, 750 գառնուկ, 36 եզ և 6 հորթ։

ԳՈՏՈՒՆԷՆ ԳՏՆՈՒԱԾ ԴԻԱՐ.— Տուրմուշ անուն մարդ մը, երէկ իրիկուն, Բերայի Համալ Պայը ճատտէսիէն անցած ատեն, գետնէն դրամապանակ մը գտաւ՝ բաւական լեցուն կեկ։ Տուրմուշ երբ պիտի գրպանէը, ուրիշ մարդ մը տեսնելով իրողութիւնը, բաժին ուզեց։ Ատկէ կռիւ մը սկսաւ։ Ոստիկանները իմանալով դրամապանակը անոնց ձեռքէն առին և Բերայի Ոստիկանութեան պաշտօնարանը տարին, որպէս զի բուն իսկ տէրը գտնուելով առնոր յանձնուի։

ԼԱՊՈՒԱԾ ԿԻՆԸ.—Իզտամ հետեւեալ ոճիրը կը պատմէ.— Պոլսոյ էֆ Եէմէզ թաղը բնակող ոստիկան Ահմէտ էֆ. իր լքած կնոջ տունը գնաց, որ մօտերը կը գտնուէր, և դուռը զարկաւ։ Կինը կարծելով որ եկողը դրացի մըն է, բացաւ դուռը։ Ահմէտ էֆ. իսկոյն վեր ելաւ, կինը գետինը պառկեցուց և զայն եօթը տեղէն ծանրապէս վիրաւորեց։ Կնոջ աղաղակներուն վրայ, դրացիները իմանալով, ոստիկանութեան իմաց տուին։ Ահմէտ էֆ. ձերբակալուեցաւ։ Կինը, որուն կեանքը վտանգի մէջ է, հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՀԱՆԳՈՒԱՆ ՇՈՒՆ.— Բանկալթիի կողմը կատած շուն մը խածաւ քարտիի պաշտօնեաներէն Պ. Վալորիի սրունքը։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ առեւանը, երէկ, դատեց Իմին ու Արիֆ անուն անձերը, որոնք Գալաթայի շրջակայ Պագալ գիւղին մօտ Վասիլի սպանութեան գործին համար ամբաստանուած էին։ Իմին տասնրինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցաւ և Արիֆ ալ հինգ տարուան։

ՀՐՇԻՋ ԴԻՐԾԻՐ.— Անատոնիոս, հանքերու և երկրագործական նախարարութեան կողմէ, երէկ, փորձուեցաւ Մինի Մաքս անուն հրշէջ գործիք մը։ Սկնայի վարժարանին պարտէզին մէջ փայտեայ տաղաւար մը և անոր մօտ ալ երեք մեղր բարձրութեամբ սիւն մը շինուած էին. վրան երկաթէ կասկարայ մը և ասոր վրայ ալ փայտի կտորներ դրուած էին։ Փորձը երէկ ժամը 9ին կատարուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան նախարար Սէլիմ Մէլէմէմ փաշա և ուրիշ պաշտօնատարներ, ինչպէս նաև նոյն գործիքը վաճառողը։ Նախ տաղաւարին մէջ փայտի տաշեղներ ու կտորներ լեցուեցան, որոնց վրայ քարիւղ թափուեցաւ, յետոյ կրակ տրուեցաւ. երբ կրակը բաւական տարածուեցաւ և բոցերը սկսան տաղաւարէն դուրս ելլել, հրշէջ գործիքը ծախողը զայն բացաւ և պարունակած նիւթը թափեց կրակին վրայ. երկու չիշ հիւթ սպառելէ ետքը կրակը մարեցաւ։ Յետոյ կրակ տրուեցաւ սիւնին վրայի կակարային վրայ գտնուած փայտի կտորներուն. երեք չիշ հիւթ գործածուեցաւ, սակայն ազդեցութիւն մը չունեցաւ, և հարկ եղաւ ջրհանի միջոցաւ մարել։ Հետեւաբար յայտնի եղաւ թէ այդ գործիքը ազդեցութիւն մը չունի երբ հրդեհը բարձր տեղեր տարածուած ըլլայ. միայն թէ սենեակի մէջ ծագած հրդեհ մը կարելի կ'ըլլայ մարել։

ՕՍՄ. ՌԷԺԻ

Նորահնար մեքենայ մը բերել տրուած է Օսմ. Ռէժիի ճիպալիի գործարանը, որով կարելի կ'ըլլայ ջնջել ծխափոսին մէջ գտնուող նիքօթինը։ Հանրութեան օգտակար ըլլալու դիտումով, այդ գործիքին միջոցաւ նիքօթինը հանուած և Ա. և Բ. կարգի ծխախոտէ պատրաստուած հարիւր հատ սիկառէթ պարունակող տուփեր հարիւրին տասը գնի յաւելումով ի վաճառ հանուած են Ռէժիի մասնաւոր պատրաստութիւնները ծախող մասնաճիւղերուն մէջ՝ Բերա ու Ղալաթիա։ Նըմանապէս յանձնարարութիւններ կ'ընդունին ամէն կարգի սիկառէթներու և ծխախոտներու նիքօթինը բնաջինջ ընելու համար, առաջինները հարիւրին տասը, իսկ վերջինները հարիւրին տասնըհինգ գնի յաւելումով։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ. Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանը երթալով, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Կ.-Պատրիարք Տ. Սարգսեանն Սրբազանի՝ քահանայական յիսնամեայ յոբելեանին առթիւ և ընդունուեցաւ արժանավայել մեծարանօք։ Երկու Ս. Պատրիարքները մէկ ժամու չափ տեսակցեցան, գլխաւորաբար մեր և Հայ Հռոմէականաց Պատրիարքարանների միջեւ գտնուած յարաբերական և կալուածական առկախ խնդիրներու վրայ, որոնք կը վերաբերին Գալատիոյ եկեղեցւոյն և եկեղեցապատկան հողերուն, Հէքիմխանի եկեղեցւոյն և այլն։

*** Պէլճիական դեսպան կոմս տը Տիւդէէ շաբաթ առաւօտ Ս. Պատրիարք Հօր ընակարանը երթալով՝ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ն. Սրբազնութեան, որ նախորդ շաբթու այցելած էր իրեն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԵԼՄՏԱՅՈՑԸ. Ս. Պատրիարք Հայրը այսօր Պատրիարքարան կ'երթայ իրիկուան ժամերգութեանց նախագահելու և Զատկի առթիւ Պատրիարքարանի պաշտօնէութեան ամսաթոշակները վճարել տալու համար։ Այս առթիւ, աւելորդ չենք համարիր յիշեցնել՝ անհատներու կողմէ Պատրիարքարանի Մնտուկին պարտական եղած տուրքին վճարման ստիպողական պէտքը, զոր մեր Եկեղեցւոյ բոլոր անդամները իրենց համար բարոյական պարտք մը պէտք է համարին։

Մինչեւ ցարդ Պատրիարքարանի բացը գոցելու համար հաղիւ թէ 2000 ոսկի հաւաքուած է։ Այս գումարին մէկ մասը վճարուած է Պատրիարքարանի պաշտօնեաներուն՝ ի հաշիւ անոնց յետնեալ ամսականներուն։ Ս. Պատրիարք Հօր աչալուրջ հսկողութեան և ելմտական գործառնութեանց համար հաստատուած ֆինդոլին շնորհիւ, որ և է զեղծում գրեթէ անկարելի դարձած է, ինչպէս բացայայտ երեւցաւ նախորդ հաւաքիչ Միսաք Մալխասեանի գործին քննութենէն։

Ա. Գ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ ԳԻՏԱՑԱԼԻՆ. Պէրպէրեան Վարժարանին ի նպաստ «փոխան ծաղկեպսակի» նուիրատուութիւնները կը շարունակուին, թէեւ համեստ սահմանի մը մէջ, բայց դրականապէս ցոյց տալով այդ Կրթական Հաստատութեան վայելած համակրանքը և անոր ողբացեալ Հիմնադրին մատնած առթած խորին ցաւը։ Այս նուիրատուութեանց մէջ կա՛ն որ, գումարին կարեւորութենէն աւելի՝ իրենց առիթ տուող զգացման ու մտածման տեսակէտովը ուշագրաւ են։ Այսպէս, այս առաւօտ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացան Բերայի Խասան վարժարանի սաներէն ու սանուհիներէն երկու դեռատի աղջիկ ու երկու դեռատի մանչ, առաջնորդութեամբ իրենց Տնօրէնին՝ Դրիգոր էֆ. Մարգարեանի, և Պէրպէրեան վարժարանին նուիրուելու խնդրանօք յանձնեցին երկու օսմ. ոսկի զոյս հանգանակած էին իրենց ընկերներէն ու ընկերուհիներէն։ Ն. Սրբազնութիւնը օրհնեց զանոնք և խրախուսական խօսքեր ուղղեց իրենց կրթասիրական այս փափուկ մտածմանը համար։

*** Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ՝ ողբացեալ Պէրպէրեան էֆ.ի որբերուն խնամակալ կարգուած է Բարթող էֆ. Թէլեան։

ԻՕԱՆՆԷՍԲԵՈՒԻ ԿՏՍԿԸ. Հանգուցեալ Իօանէսբուի կտակին խնդիրը դեռ վերջնական հանգամանք մը չէ առած։ Թէեւ անկէ օգտուիլ կ'ակնկալեն շատ մը դպրոցներ և ազգաբիկ եկեղեցիներ և այս առթիւ դիմումներ կ'ըլլան Ս. Պատրիարք Հօր, սակայն եթէ նոյն իսկ կարելի ըլլայ հանգուցեալ Իօանէսբուի կտակած ամբողջ գումարը գանձել, դարձեալ մեր տեղական դպրոցական և եկեղեցական հաստատութեանց բաժին մը չպիտի իյնայ, քանի որ հանգուցեալին բաղձանաց համաձայն՝ անոր կտակած գումարով որբանոց մը պիտի շինուի։ Վերջին լուրերու նայելով, կը տակնակալ գումարին գանձումը բաւական մեծ դժուարութեանց կը հանդիպի։

Բանի մը օր առաջ, հանգուցեալ կտակարարին քրոջ աղջիկը՝ այրի Տիկին Ինֆիէէճեան՝ փաստաբան Յակոբ էֆ. Պարիի հետ՝ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացնալով, կը խնդրէր կտակեալ գումարին նկատմամբ համաձայնութեան մը կամ իրաւախոհութեան մը յանգիլ։ Ս. Պատրիարք Հայրը նկատի ունենալով այն պարագան, որ դեռ առայժմ կտակեալ գումարին որ և է մասը իր տրամադրութեան ներքեւ չի գտնուիր, այս պատճառով ալ առայժմ բոլորովին աւելորդ նկատեց այս խնդրի մասին բանակցիլ։ Իօանէսբուի կտակէն օգտուիլ կ'ուզեն հանգուցեալին քոյրը, աւագ աղջիկը և թոռնուհին։

Կտակուած գումարին գանձումը մասնաւորապէս դժուարութեան կը հանդիպի հետեւեալ պատճառներով.

Նախ Բարիզի մէջ գտնուող 158,000 ֆրանքը, կ'առարկեն ոմանք, յատկացուած է ճարտներէն-հայերէն բառարանի մը հրատարակութեան և ասիկա ապացուցանելու համար՝ իբր թէ Իօանէսբուի գրած նամակները կը ցուցնեն։ Այս պարագան, ուրեմն, դեռ հաստատութեան կարօտ է։ Բէյրութի պանքային մէջ գտնուած 90,000 ռուբլիէն Իօանէսբու 60,000ը ետ առեր է եղեր իր կենդանութեանը և այժմ Իօանէսբուի մահէն ետքը այս գումարը մէջտեղ չկայ։ Այս ալ հետազօտութեան կարօտ պարագայ մըն է։ Բացի վերոյիշեալ գումարներէն, հանգուցեալը թողած է նաեւ 60-70 հազար ռուբլիի երկու իբզոդէներ (գրաւի տակ կալուածներ) որոնք այժմ երկու տարբեր անձերու կողմէ գրաւուած են։ Ուրեմն այս խնդիրն ալ դատական զորձողութեամբ պիտի լուծուի։

ԶՕՍՏԱԿԻ Ա. Գ. ԹԻՒ. Բերայի Թաղ. Խորհուրդը, իր գովելի սովորութեան համեմատ, ինչպէս ամէն Մեծունդի, յառաջիկայ Զատկական Աւագ. տօներուն առթիւ ալ, նախաձեռնութեամբ իր Վսեմ. Ատենապետին՝ Ռօպէր էֆ.ի՝ թաղին երեք եկեղեցիներուն երդեցիկ աշակերտաց նուիրած է, բացի յատկապէս չափու վրայ յանձնարարուած մէկ մէկ ձեռք գեղեցիկ ու հաստատուն գդեստ, նաեւ՝ ֆէս, կօշիկ, չապկի, գուլպայ և թաշկինակ զոյս Ն. Վսեմութիւնը իր ձեռօք բաժնած է յիշեալ աղքատիկ աշակերտաց՝ որոնց համար Զատիկը իր ամենէն հրապուրիչ երեւոյթներովը կը ներկայանայ։

Նոյնպէս՝ միեւնոյն եղանակաւ հագցուած են բազմաթիւ աղքատիկ աշակերտուհիներ։

ՅՕՐԹՈ. ԹՈՐԳՈՒՄԵԱՆ ԷՖ. Ինչպէս կ'երեւայ այսօրուան Պաշտօնականներէն, Քաղաքապետական պաշտօնարանին մէջ հաստատուած Առողջապահական Ցանձնաժողովին անդամ անուանուած է Ազն. Յորթ. Վարիսի էֆ. Թորգումեան։ Կը շնորհաւորենք յարգելի Տօքթորը՝ այս պատուաւոր պաշտօնին կոչուելուն առթիւ որ նոր հաւաստիք մըն է իր բժշկական հմտութեան ու կարողութեան գնահատանքը՝ կայս. կառավարութեան կողմէ։

Ղալաթիոյ Խնամակալութեան կարգադրութեամբ, Աւագ Հինգշաբթի ցորեկուան Պատարագը եռաձայն երգեցողութեամբ պիտի մատուցուի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ։

—Ինչպէս ամէն գաւառային Սառաջնորդներու՝ նոյնպէս Նիկոմիդիոյ Ս. Առաջնորդին Պատրիարքական շրջաբերական մը ղրկուած ըլլալով ասկէ առաջ, նուիրահաւաքութիւն կատարուելու համար ի նպաստ Պատրիարքարանի Նպաստից Մնտուկին, Տ. Ստեփաննոս արքեպ. 4353½ ղրշ. հանգանակած է Նիկոմիդիայէն ու շրջակայ գիւղերէն և Պատրիարքարան ղրկած։

— Սպարթայէն (Գոնիայի նահանգ) կը գրեն մեզ.— «Տ. Խորէն քհնյ. Մխիթարեան, որ Բարեկենդանի հինգշաբթիէն ի վեր քաղաքս կը գտնուի, եկեղեցւոյ, դպրոցի ու Թաղականութեան շուրջը ծագած անհամաձայնութիւնները կարգադրելու պաշտօնով, չի կրցաւ որ և է կերպով օգտակար դառնալ։ Միայն թէ, 6-7 ամիս առաջ օրինաւոր քուէարկութեամբ ընտրուած Թաղ. Խորհուրդը առանց որ և է բանաւոր պատճառի լուծուելու հրամանագրաւ Պատրիարքարանէն և անոր տեղ առժամեայ մարմին մը կազմեց տասնմէկ անդամներէ բաղկացած, որ սակայն չենք կարծեր թէ իրական օգտակարութիւն մը կարենայ ունենալ՝ եթէ երբեք իր պաշտօնը հաստատուի իսկ Պատրիարքարանի կողմէ»։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, ապրիլ 28)

ՖՐԱՆՔԵԻԳԵՐՄԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԲԱՐԼԻՆ, 27 ապրիլ.- Բլդի Բարիզիանց իր այսօրուան թերթին մէջ կը հրատարակէ այն տեսակցութիւնները զորս Թղթակիցն ունեցած է Պերլինի ֆրանս. դեսպան Պ. Բանսոնի, գերման գաղթականին վերաբերեալ։ Պ. Տէրնպուրկի, Դրախէնպերկ գուքսին, և Երեսփ. Տօքթ. Զէմլերի հետ, ֆրանքեւգերման յարաբերութեանց վրայ։

Պ. Բանսոն ըսած է.—«Մեծապէս զգածուած եմ այն յոյժ փափկանկատ յարգանքներէն որով ընդունուեցայ Պերլինի մէջ։ Համոզուած եմ թէ երկու մեծ ազգերու միջեւ լաւագոյն յարաբերութեանց գոյութիւնը փոխադարձ յարգանքով միայն կարելի է ձեռք բերել։ Ուրախ եմ տեսնելով որ ինձ եղած ընդունելութեան մէջ կան այդ բանին նախանշան պայմանները. և կ'երեւի թէ Թանձերի մէջ տեղի ունեցած խնդիրներուն լուծման եղանակը կը զօրացնէ այս ակնկալութիւնը։»

Պ. Տէրնպուրկ ալ ըսած է.—«Շատ ուրախ եմ որ ֆրանսացիները Պերլին կուգան, անձամբ համոզուելու համար Գերմանիոյն ճշմարիտ տրամադրութիւնները։ Ֆրանսայի երեսփոխան Պ. Լիւսիէն Հիւպէրի արտասանած ճառին Պերլինի մէջ ունեցած ազդեցութիւնը շատ մեծ էր։ Այդ ճառը թելադրութիւն մը եղաւ գաղթական խնդիրներու վրայ կարծեաց փոխանակութեան ուրկէ երկուքնիս ալ պիտի օգտուինք։ Գաղթական խնդիրները տակաւ միջազգային եղանակաւ մը պիտի լուծուին, թէ՛ սահմանագլխի կարգադրութեան, թէ բնիկներու հետ վարմանց կամ ուրիշ կանոններու համար։ Կառավարութիւնները պարտաւոր պիտի ըլլան բանակցիլ այս մասին։ Կառավարութիւնները գաղթականութեանց մէջ մեծ պարտաւորութիւններ ունին կատարելու, որոնք իրենց ընդհանուր յարաբերութեանց վրայ մեծ ազդեցութիւն պիտի ունենան։»

Դրախէնպերկ գուքսն ալ ըսած է.— «Ես այնպէս կը կարծեմ թէ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող յարգալիր յարաբերութիւնները տակաւ պիտի բարւոքին։ Կրնաք վստահ ըլլալ թէ մեր կառավարական շրջանակներու մէջ ի գործ պիտի դրուին այն ամէն միջոցները որ կրնան դրացի երկու ազգերը իրարու մօտեցնել։ Մենք թշնամութիւն մը չունինք Ֆրանսայի դէմ։ Տեղի չկայ որ գաղթավայրերու մէջ ալ միեւնոյն յարգանքն ու համաձայնութիւնը չուենենանք։»

Երեսփոխան Տօքթ. Զէմլէր ըսած է.- «Գաղթական խնդրոց մասին գերմանեւ-ֆրանսական սահմանափակ դաշնագիր մը արժէքաւորան մը չպիտի բլլար Գերմանիոյ համար։ Բոլոր Գերմանները կը փափաքին որ խաղաղութիւնը ապահովեալ մնայ։ Բայց Գերմանիան չեզոքացնելու փորձը կը վտանգէ խաղաղութիւնը։ Ֆրանքեւռուս դաշնակցութիւնը Գերմանիոյ տեսակէտով երաշխաւորութիւն մըն էր խաղաղութեան։ Մինչ ընդհանուր անդրեւ-ֆրանսական համաձայնութիւնը ամէն վայրկեան սպառնալիք մըն է ֆրանքեւգերման պատերազմի մը ծագման։ Շատ կը ցաւիմ բսելու թէ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի յարաբերութիւնները վատնգուած կը տեսնեմ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԳԱՂՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 ապրիլ.— Ազգայնական-աղատական ակումբը երէկ իրիկուն հայկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ գաղթականութեանց նախարարապետներուն։ Ներկայ էին նաեւ Սրբ Բէմբրէլ Պէնրրմէն և գաղթականնախարար Պ. Զըրչիլ։ Զօրավար Պոթա անցեալ պատերազմին վրայ բանախօսութիւն մը ընելով ըսաւ թէ իրրեւ զինուոր իր պարտքը կատարած էր միայն, և այսօր ալ պատրաստ է նոյնը ընել Անգլիոյ տէրութեան դատին համար։ Գաղթական նախարարը դիտել տուաւ թէ գաղթական համաժողովին յաջողութիւնը, գլխաւորապէս, տէրութեան պաշտպանութիւնը ապահովելու եղանակն է որ գաղթական ոյժերու համերաշխութիւն մը կը պահէ։

ՄՅՍՕՐՈՒՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԼԻՆ, 29 ապրիլ.— Հաչուեւարդարումի արդիւնքը գործունէութիւն մը չընծայեց Բարիզի Սակարանին, վասն զի յանձնառութիւնները անչնչան էին։ Անգործութիւնը ընդհանուր է և բոլոր արժէթուղթերու գիները ինկած էին փակման պահուն։ Ռիօ Թինթոյի արժէթուղթերն ալ, հակառակ պղինձի գիներուն 110 անգլիական ոսկիի բարձրանալուն, հանդարտ էին։ Հարաւային Ափրիկէի արժէթուղթերուն համար խնդրանք չկար։ Նիւ-Եորքէն առնուած լուրերու նայելով, ամերիկեան երկաթուղիներու բամնթուղթերուն գիները բարձրացած են։

—Ֆրանսայի նախարարաց Խորհուրդը, այսօր, գումարուեցաւ Պ. Ֆալիէրի նախագահութեամբ։ Խորհուրդը որոշեց պաշտօնէ դադրեցնել դատախարակ Նէկոը, թեւեւ զատապարտ՝ Խորհուրդը տարբեր որոշումի մը տուած էր։ Թղթատարական հինգ պաշտօնեաներ ալ պաշտօնանկ եղան։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշոն նախարարաց Խորհուրդին վաւերացնել տուաւ իր որոշումները՝ գիւանագիտական այն պաշտօնեաներուն նկատմամբ որոնք յարաբերութիւններ ունէին մոնսէնեէօր Մոնդանեիի հետ։ Ատենագիր Պ. Լըմառշան պաշտօնանկ եղաւ։ Միւնիխի ֆրանսական դեսպան Պ. Տիւմէն Մէքսիքօ պիտի փոխադրուի, իսկ Բրիսթիանայի դեսպան Պ. Տէպալօ և դեսպանատան քարտուղար Պ. Կուէկէօղ գոհացուցիչ պատասխաններ տուած ըլլալով, անոնց մասին որոշում չտրուեցաւ։

—Պ. Լակառտ տեղ Հապէշիստանի մէջ ֆրանսական դեսպան կարգուեցաւ երեսփոխան Պ. Տըվիշանսիէն։

—Ֆրանսայի կողմէ Լա Հէյի խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին պատուիրակ կարգուեցան Պ. Պ. Լէոն Պուրժուա, տ'Էթուռնէլ որ Բոնսթան և Ռիշն։

ՊԵՐԼԻՆ.— Էֆօ տը Բառի. խօսելով Սէմլէր գերման երեսփոխանին յայտարարութեանց վրայ՝ ֆրանքեւգերման յարաբերութեանց մասին, կ'ըսէ թէ պատերազմը նախամեծար պիտի համարուի անՆպատ վիճակէ մը։

—Միւս կողմէ նշանաւոր երգչանս Սէն-Սաէնս, որ Վիլհէլմ կայսեր ներկայացած էր, իր տպաւորութիւնները կը հաղորդէ Ֆիկարօի։ Այնպէս կը նկատէ թէ Ֆրանսա բնաւ պիտի չմառնայ Սէդանլօրէնը, բայց մերձեցում մը կարելի է։

— Նորս Տոյչ Ալկեմայնի Զայթունկ յօդուած մը կը հրատարակէ, ուր ըսուած է թէ գիւրին պիտի ըլլայ համաձայնութեան բանաձեւ մը գտնել։ Այս յայտարարութիւնները բաւական տպաւորութիւն կը գործեն։

ՀՈՌՄ.— Նոր ամբաստանութիւններ պիտի շինուին Վենետիկի և Վէրոնէի մէջ. նաեւ հին ամբաստանութիւններ պիտի նորոգուին։

ԵԻԻ-ԵՈՐՔ.— Կ'ըսուի թէ ամէն կողմէ մտադրութիւն կայ, որպէս զի Պ. Ռուզվէլթ ցկեանս չարունակէ նախագահութիւնը։

ՀՈՌՄ.— Մոնսէնեէօռ Մոնդանեիի, որ Վատիկան հրաւիրուած էր, գրաւեալ թուղթերու մէկ մասին համար բացատրութիւններ տալու, բացարձակապէս յայտարարեց թէ կեղծ է այն նամակը, ուր կնոջ մը վրայ կը խօսուի։

ԲԱՐԻԶ.— Օպերայի մէջ տակաւին խնդրոյ առարկայ է Ժան տ'Առքի վիշտակին համար կատարուելիք հանդէսը։ Բաղաքապետը որոշեց որ մասնները կը մասնակցին կատարուելիք թաղումին։

ՐԻՇԹՈՒ.— Աւստրիոյ և Հունգարիոյ միջեւ բանակցութիւնները մայիս 3ին պիտի վերսկսին։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ցեան Պիւլով իշխանը վաղը պիտի արտասանէ միջազգային քաղաքականութեան համար սպասուած ճառը, որ չատ չափաւոր լեզուով պիտի ըլլայ

ՊԷՅՔԸՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

630 ՉՈՅԳ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐ

630 ՉՈՅԳ

ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ "ԷՄԷՐՍԸՆ„ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

ԱՄԷՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՄԵԾԱԳԱՆԱԿ ԳՏՆՈՒՈՂ ԱՊՐԱՆՔԸ

2000 ՉՈՅԳ

ԿՕՇԻԿՆԵՐ

2000 ՉՈՅԳ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԵՐՈՎ,

ԽԻՍՏ ՏՈԿՈՒՆ ՆԻՒԹԵՐՈՎ, ԵՒ ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՄԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ ՍԱ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Թիւ 500 վանառատունը, Թիւնէլի մօտ եւ թիւ 241 վանառատունը, Կալաթա-Սէրայ, Բանգիւքի դեղարանին մօտ

Թիւ 370 վանառատունը, որ Ֆրանսական դեսպաճատան դիմացը կը գտնուի, մեծ մթերք մը հասած է նորաձեւ պլուզներու, արանց քոսթիւմներու յատուկ ընտիր կերպասներու եւ կանանց համար բրդեղէններու:

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ